

Why Red Curacao fails

Dr. Miguel Goede is zelfstandig onderzoeker en coach op het gebied van governance.

www.miguelgoede.com

mpgoede@gmail.com

Curaçao slaagt er niet in om een duurzame ontwikkeling te realiseren. Althans, als we kijken naar alle sociaal economische indicatoren vanaf midden jaren tachtig. 10-10-'10 en de schuldsanering moesten het keerpunt zijn. Dat is het dus niet geworden en nu wordt voorspeld dat 2014 met de bouw van onder anderen het nieuw ziekenhuis en het besluit tot het opheffen van de zogenaamde aanwijzing op 6 maart 2014, het tij zal keren en dat we aan de vooravond staan van een ongekende ontwikkeling.

Met behulp van kaders kunnen we deze ontwikkelingen proberen te beschrijven, verklaren, misschien voorspellen en wellicht sturen. De kop van dit artikel slaat op twee van dergelijke kaders. Zij refereert naar twee boeken. "Why nations fail" (WNF) en naar "Spiral Dynamics" (SD).

"Why nations fail"

WNF stelt dat landen alleen tot ontwikkeling komen als zowel het politieke systeem als het economisch systeem *inclusive* zijn en niet *extractive*. Systemen die het accent leggen op "wij" zijn duurzamer dan die het accent leggen op "ik". Een democratisch politiek systeem met een extractie economie (Venezuela) leidt niet tot duurzame ontwikkeling. Een niet democratisch politiek systeem met een markt economie (zoals China en Singapore) kan tijdelijk leiden tot economische ontwikkeling, maar zal op den duur ook falen.

WNF moet men niet verwarren met "failed state". Een mislukte staat is een controversiële term, bedoeld ter aanduiding van een staat waarin de centrale overheid praktisch geen tot weinig controle heeft over het eigen grondgebied. Noam Chomsky introduceert deze term in zijn boek "Failed States", verschenen in 2006.

Als men het boek WNF leest moet men ook aan de "Dependensia Theory" (DT) van eindjaren zestig en zeventig denken. De DT stelt dat landen ingedeeld kunnen worden in centrum landen en periferie. De rijkdom vloeit van periferie naar het centrum. Dit stamt uit de koloniale tijd en gebeurt nog steeds doordat de lokale elites in de periferie de elites in het centrum dienen.

Door globalisering en het ontstaan van de netwerksamenleving, lijkt "The Wold is Flat". Iedereen zou via het internet succesvol zaken kunnen doen met iedereen en rijk worden. In werkelijkheid is het centrum virtueel (los van tijd en plaats) geworden en is het accent verschoven naar het Oosten en noch steeds vloeit alle rijkdom naar het centrum. Dit is de netwerksamenleving aangedreven door het internet, beschreven door Manuel Castells. Een van de meest invloedrijke sociologen van deze tijd.

Spiral dynamics, rood

Spiral dynamics is een model dat bewustzijnsontwikkeling beschrijft, op zowel persoonlijk als collectief niveau. SD beschrijft acht niveaus van toenemende complexiteit.

Beige - Overleven:

Het eerste en laagste bewustzijnsniveau is beige. Dit is het niveau van de troep, gericht op overleven.

Paars - Geborgenheid:

Dit is het niveau van de stam, de hechte sociale eenheid waar de persoon onlosmakelijk mee verbonden is en zich desnoods voor opoffert.

Rood - Macht:

In een wereld van *haves* en *have-nots*, het is goed om te hebben. Vermijd schaamte, reputatie wordt verdedigd, respect. Bevredigen van impulsen en het gaat om onmiddellijk behoefte bevrediging. Vecht meedogenloos en zonder schuldgevoel om obstakels te doorbreken. Maakt zich geen zorgen over de mogelijke gevolgen van eigen handelen.

Blauw - Orde:

Het gaat om zingeving van het bestaan. Mensen stellen beloning uit, men is niet impulsief en het is een schuldcultuur. Het steven is naar orde en stabiliteit. Er zijn duidelijke regels hoe te leven en er is een natuurlijke orde waarin iedereen zijn plek inneemt.

Oranje - Succes:

Dit is bij uitstek het niveau van de individualistische, kapitalistische samenleving. Waarheid wordt gevonden door logische redenering en empirisch onderzoek, waarna de juiste conclusie overblijft. Het is een individualistisch niveau; de mens ervaart en beschouwt zichzelf bij uitstek als een individu.

Groen - Gemeenschap:

Groen is het niveau van het relativisme: je kan het zo zien, maar je kan het ook anders zien, en zo heeft iedereen zijn eigen waarheid. De archetypische wereldverbeteraar die met iedereen het beste voorheeft, maar geen keuzes kan maken en conflicten uit de weg gaat.

Geel - Synergie:

Op dit niveau heeft relativisme plaats gemaakt voor systeemdenken: het besef dat alles onderling verbonden is, en dat de mens hier een actieve rol in speelt.

Turquoise - Holistisch:

Het hoogste niveau is holistisch. De wereld wordt gezien als een interactief, onderling systeem.

Amsterdam het centrum van de wereld

Volgens Shorto was Amsterdam in de gouden eeuw (17de eeuw) het centrum van de wereld. Hij laat zien dat hoe al heel vroeg de Amsterdamse samenleving *inclusive* (gelijkheid en individuele vrijheid als kernwaarden) was en dat instituties waren getransplanteerd naar New Nederland, New York. Met andere woorden het Amerikaans kapitalisme heeft Amsterdamse wortels. Deze *inclusive* politieke en economische instituten zorgden voor een klimaat dat leidde tot ongekende welvaart voor Amsterdam door extractie uit de periferie, de koloniën. Amsterdam doet denken aan *creative class* and – *city* beschreven Richard Floridas, een andere prominente denker van deze tijd.

Transparency International

Bekijk in deze context het rapport van Transparency International (TI). Bekeken vanuit de TI bril zijn alle instituties van het land Curaçao zwak. De een meer dan de ander: de Wetgevende tak van de overheid, de Uitvoerende tak van de overheid, de Rechterlijke macht, de Publieke sector, Rechtshandhaving, het Electoraal bestuursorgaan, de Ombudsman, de Controle-

instelling, Anti-corruptie agentschappen, Politieke partijen, de Media, het Maatschappelijk middenveld en het Bedrijfsleven.

Hoe kunnen we dit begrijpen? Door toepassen van de eerder beschreven kaders, SD en WNF, kunnen we een aantal mogelijke beelden waarnemen.

Curaçao is rood

De Curaçaoënaar, Victor Pinedo, stelt dat wij meer *creature* dan *creator* zijn. Deze stelling beschrijft “rood”. Lees nog een keer hierboven de kenmerken van rood en zie een willekeurige krant in. Dat we rood zijn blijkt uit de fragmentatie in kampen die elkaar als echte gangs bestrijden. De scheiding vindt plaats langs etnische, somatische, linguïstisch, culturele, politieke, barrio, familie, en generatie scheidslijnen. Het is een systeem van in- en uitsluiting van mensen en groepen. Je telt mee of je moet met alle geweld bestreden worden. Het gaat niet om je merites (kennis) maar kennissen. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan ‘Si’ en ‘No’. Helmin Wiels heeft een doorslaggevende rol vervuld om ons definitief over de rode streep te trekken. Zie ook het feit dat we tegenwoordig echt letterlijk te maken hebben met gangs die zich richten op georganiseerde misdaad. Een indicatie van de rode samenleving is de hoge en geweldige criminaliteitscijfers.

Curaçao is onderdeel van de periferie

Curaçao is onderdeel van de periferie; er is een schijn democratie met een economie in handen van respectievelijk een politieke en een economische elite. Grote veranderingen als dekolonisatie leiden vaak tot spanningen en wijzigingen binnen de lokale politieke en economische elite in de periferie.

"The essence of the iron law of oligarchy, this particular facet of the vicious circle, is that new leaders overthrowing old ones with promises of radical change bring nothing but more of the same."

Dat de economie niet *inclusive* is, blijkt ook uit het relatief hoge werkloosheidscijfer, met name jeugdwerkloosheid (37%). De scheve inkomensverdeling is indicatie van extractie. Het land wordt leeg gezogen via onder anderen casino's, loterijen, fastfood ketens, supermarkten, religieuze sektes, gezondheidszorg en constructies met stichtingen en overheidsNV's. Overheidsdepartement zijn meer dan ooit niets meer en niets minder dan *turfs*. Te lage lonen en te hoge prijzen. Leegzuigen is ook de verlaging van winstbelasting en verhoging OB. Om maar een paar voorbeelden te noemen. De elite accumuleert vermogen dat in het buitenland wordt geplaatst. Ze kopen of betalen daartoe pseudo intellectuelen en technocraten om hen bij te staan. Zo is het bekend dat de elite huizen bezitten in bijvoorbeeld Miami, Santo Domingo, Den Haag. Men reist regelmatig naar deze bestemmingen en zet daar de zaken voort via het internet. Voor de duidelijkheid moet gesteld worden dat er ook een verlichte elite is die met hun projecten actief probeert de economie meer inclusief te maken. Elite is niet per definitie een negatieve conotatie. Denk maar aan het gezegde: “Adelheid verplicht”.

De jongen uit Koraal Specht kan bijna onmogelijk een bedrijfje opzetten, financiering regelen en door het doolhof van Inspectie, Ontvanger en SVB lopen. Zeker gegeven zijn beperkte opleiding en problematisch milieu. Georganiseerde misdaad lijkt de enige vorm van

ondernemen die openstaat. In deze lucratieve business komt hij leden van de economische elite tegen die hier wel bereid is hem te financieren.

In een overwegend rode samenleving is het belang van integriteit anders. Het gaat bijvoorbeeld meer om geld en eer. In de bak zitten is iets om trots op te zijn.

Het is dan ook logisch dat er in een dergelijke gefragmenteerde op “ik” gerichte samenleving geen gemeenschappelijk visie bestaat die neergelegd kan worden in een masterplan dat boven de politiek is verheven. De populist is een zetbaas van de elite die de massa met spiegeltjes en kraaltjes manipuleert.

Brood en spelen

Sinds de Romeinen wordt het volk gemanipuleerd met brood en spelen. Tegenwoordig is dit geperfectioneerd. Een van de grootste spelen op Curaçao is carnaval. Gedurende deze periode heeft de (politieke) elite even rust of de tijd om haar slag te slaan.

Andere vormen zijn natuurlijk sporten, met name baseball in de Verenigde Staten, de Olympische Spelen en de Wereldkampioenschappen Voetbal (Brazilië 2014).

Bizar is dat criminaliteit zelf ook amusement is geworden en de massa dagelijks bezig houdt, net zoals vroeger de *novelas* op televisie. Nu blijkt dat de politie de criminaliteit niet aan kan, wordt vanaf februari 2014, preventief aanhouden ingevoerd en hangen er *drones* boven ons hoofd. De burger moet maar privacy in leveren voor veiligheid.

Aruba

Neem nu Aruba. Aruba heeft een meer *inclusive* economie. De bevolking profiteert meer van de economische groei. Het pensioen, minimumloon en uitkeringen liggen hoger dan Curaçao en er is een algemene ziektekostenverzekering. Politici hebben hun eigen arbeidsvoorwaarden teruggebracht. En natuurlijk heeft Aruba een olopemde staatsschuld en dat is een indicatie van extractie. Maar daar kiest de politiek voor een andere oplossing. Er is een gemeenschappelijk visie of richting om een duurzame economie te bevorderen door technologische innovatie om zo het probleem op te lossen. Maar zelfs dan moet er ingegrepen worden in de begroting en het ambtelijk apparaat. Aruba voert een duidelijke en intense branding campagne richting het centrum.

Conclusie

Kijkend met behulp van al deze kaders naar onze werkelijkheid, kan geconcludeerd worden dat onze *extracting*, rode samenleving, misschien tijdelijk enige economische groei kan doen laten ontstaan maar deze zal niet leiden tot duurzame ontwikkeling. Een creatieve economie, zoals bijvoorbeeld Amsterdam, is niet mogelijk in de stress van rood. De enige weg naar ontwikkeling is goed onderwijs en een economie die echt kansen biedt aan iedereen. Waar ook de jongens uit Koraal Specht hun onderneming kunnen financieren en een eenvoudig belastingstelsel dat iedereen begrijpt. *Reforma, but only not that way*. Ik voel me meer verwant met *Progreso* voor iedereen.

WNF stelt niet te weten hoe de transitie te maken naar een meer inclusieve economie. SD ook niet. WNF stelt dat onderwijs en pers een sleutelfunctie vervullen. En dan zijn we weer bij het

rapport van TI dat zeer kritisch is over de pers. SD stelt dat een waardesysteem helemaal moet falen, voordat mensen inzien dat het anders moet. Er bestaat geen *quick fix* die door populisten wordt gepredikt. Misschien zijn we nu op dat punt aanbeland. Shorto verwijst naar Fukuyama die stelt dat juist niet liberale samenlevingen het voordeel hebben dat men snel kan beslissen en daardoor de economie kan bevorderen. Maar WNF stelt dat deze groei niet duurzaam zal zijn.

Wat ik met dit artikel beoog is door kritisch theoretische modellen (kaders) toe te passen bij analyse, wij komen tot bepaalde inzichten die ons kunnen stimuleren om een oplossingsrichting te zoeken. We missen een echt intellect centrum waar mensen academische vrijheid genieten. Academische vrijheid is in rood afgeschaft. Het kan geen toeval zijn dat de waarde van kennis erg beperkt is en dat het gaat om kennissen.

Bronnen

Beck, D. & Cowan, Ch. (1996). *Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change*.

Castells, M. (15 August 2000). *The Rise of The Network Society: The Information Age: Economy, Society and Culture*.

Chomsky, N. (2006). *Failed States*.

Dependencia Theory, http://en.wikipedia.org/wiki/Dependency_theory

Florida, R. (2002). *The Rise of the Creative Class*.

Friedman, T. (2005). *The World is Flat*.

Pinedo, V. (2004). *Tsunami: Building Organizations Capable of Prospering in Tidal Waves*.

Robinson, J and Acemoğlu, D. (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*.

Shorto, R. (2013). *Amsterdam; geschiedenis van de meest vrijzinnige stad der wereld*.

Transparency International. (2013). *National Integrity System Assessment Curaçao*.

Zwart, R. (2013). *Visie, passie en lef; Wie is de man achter het succes van Aruba? Een openhartig gesprek met premier Mike Eman*.

